

Galat'iyaluğoynak' namak' **Běšin əyit**

Galat'iina İsus Xrist'osa Çark'est'al k'inək' q'abulbi xunçi-viçimoğoynak' sameşi me namak' təxminən beşi erin 48-49-ci usenxost'ane sameşe. Namak'a ap'ost'ol P'avelene şampe. Buxaçuğon şot'o İsus Xrist'osa p'uri ganuxun bəyinbit'uxun oşane İzi Mûq Xavara car sakseynak' c'ək'p'i ap'ost'ol bey (bəğa: Ap'ost'. 9:3-6; Ap'ost'. 9:15-16).

P'avelen içü tapşurbaki me əşlə bex p'ap'espseynak' hayzeri samci kərəm Rim İmp'eriin bölgöğö tarapsa c'eğat'an Galat'iina (mo həysə T'urşiin oçale, izi s'iyal q'erəze taysa) bakeney (bəğa: Ap'ost'. 13:14-14:23). T'e vədə əfçi buxaçuxxo bul k'os'p'ala me bölginə şot'ay car sakala Mûq Xavara ibaki İsus Xrist'osa Çark'est'al k'inək' q'abulbiyoroxal mal tene baki. Ama şo t'et'iin c'eğala k'inək' izi baç'anexun bəzi iudeyxone hari, manu ki, İsusi Çark'est'al baksuna q'abulbi baalkayt'un, "Buxaçuğoy piyes düzgün ak'eseynak' Moiseyen tadi k'anuni boş sameşit'oğö əməlbınanbuq'on" əyitəxun kultet'unhaq'say (bəğa: Ap'ost'. 15:1-2). P'avelenal me namak'a metər zombsunxoy bəşinəmə haq'seynak' Galat'iina bakala xunçi-viçimoğö "Buxaçuğoy piyes düzgün ak'eğalo k'anuna əməlbalo təə, İsus Xrist'osi Çark'est'al

baksuna vëbakalo bakale" upseynak'e same (Gal. 2:16).

P'avelen me namak'a galat'iyaluğoy pulmoğoy qaypseynak', əfçi zombsunxo feret'baki içoğoy k'anuni kiyel sa ət't'əc bsunaxun qoşpseynak'e same (Gal. 5:1). İçuxun oşa Galat'iina hari me iudeyxoy süft'in əyit "sünnətbakinanbuq'on" baksuna avaney pi, sünnətbaksuni exləti loxolxunal gelene duğsa. P'avelen p'urumal galat'iyaluğoy eyex bast'une çuresa ki, Buxaçuğoy piyes düzgün ak'esun sünnətbaksunaxun asulu tene - İsus Xrist'osi Çark'est'al baksuna vëbaki Buxaçuğoy piyes düzgün ak'eşes bayanksasa, mo Buxaçuğoy saat' baksuna görəne. Mo yax pay k'inək' tadeşi sa şeye, mot'o haq'es bakseynak'al Moiseyen tadi k'anuna sameşit'oğoy əməlbə iudey baksuna eht'iyəc butene (Gal. 5:2-6). Buxaçuğoy piyes bito sane, İsus Çark'est'al k'inək' q'abulbi k'unuk'bakit'oğoy bito Buxaçuğoy q'abule.

Namak'i 3-ci, 4-ci bulurxost'a P'avelen Avrahamast'a bakala vëluğaxun əyitp'i izi əyitə p'urumal t'e galane eşt'a ki, Buxaçuğoy piyes düzgün ak'esun Moiseyen tadi k'anuna əməlbəsunast'a bakiyniy, Moiseyaxun bip'baç usen bəş yəşəyinqi Avraham Buxaçuğoy xeyir-bərəkətə haq'it'oğoxun tene bakoy. Mo geyin ğineyal metərə, içust'a Avrahamast'a bakala vëluğaxun bakalo Buxaçuğoy piyes düzgün ak'eğale, Avrahamaxun törəyinqakit'oğoy əyit tadeşi t'e xeyir-bərəkətəxun haq'iyoroxal içoğost'a Avrami p'iyaxun bakalorox təə, Avrami vëluğaxun bakalorox bakale.

Namak'i axıra p'ap'at'an isə P'aveli əyit şone baksə ki, içeynak' İsus Xrist'osi xaçə loxol bisunen beşi günaxxo os'k'i taşt'unaxun bəş hik'k'al butene. Şot'o görəl mot'o nu q'abulbalorox izi bač'anexun baft'alt'un pi Moiseyi k'anuna bəş zap'k'ala fikir tet'ux bu. Galat'iyaluğə isə izi əyit şone baksə ki, İsrailaxun törəyiñşakiyorox, Buxaçuğoy c'ək'p'i azuk' bakseynak' k'anuna şameşit'oğə əməlbəi sünnətbaksun təə, Buxaçuğoy yax pay k'inək' tadt'u q'abulbi təzə sa amdar baksune lazım.

Girke boş bakalorox:

1:1-5 Namak'i burğesun

1:6-9 Tək sa Mūq Xavare bu

1:10-2:14 P'avelen izi biq'ala əşlin Buxaçuğon içü tapşurbi eş baksunane ak'est'a

1:10-24 Buxaçuğon İçine P'avela c'ək'p'i laxe

2:1-10 P'aveli Yerusalisa taşi t'iya bakala viçimoğoy əşurxo taşala ap'ost'olxo aksun

2:11-14 P'avelen K'efa izi nairəziluga ak'est'un

2:15-4:31 P'avelen izi car sakala Mūq Xavari hetər sa xeyir-bərəkət baksuna q'a Moiseyen tadi k'anunaxun üst'ün baksunane ak'est'a

2:15-21 K'anuna əməlbəlo təə, içust'a vəluğ bakalo Buxaçuğoy piyes düzgün ak'eğale

3:1-14 K'anuna şameşit'oğə əməlbsuna görə təə, vəst'a bakala vəluğa görəne tadesa

3:15-25 K'anun Buxaçuğoy tadi əyitə badalbseynak' tene tadeşe

3:26-29 İsus Xrist'osa vəbaki Şot'o

q'abulbalt'oğoy bito sane

4:1-7 Buxaçuğ "Bava" pi k'alpes bakalorox-
yan yan, k'ul təə

4:8-20 K'ə baki vəx, ay galat'iyaluyox

4:21-31 Yan k'ulaxun təə, şuk'k'alaxun asulu
nu bakalt'uxun baki əyluxyan

5:1-15 Hik'k'alaxun asulu ma baken pine
çark'est'e yax Xrist'osen

5:16-6:10 İsus Xrist'osa bakala vəluğen sagala
girbi külfətəxun baksuna ak'est'anan

5:16-26 Buxaçuğoy Urufen vəx taşala yaq'en
takinan

6:1-10 Sunay t'arnu p'ap'anan

6:11-18 Namak'i axır

1-2 Galat'iina İsus Xrist'osa Çark'est'al k'inək'
q'abulbit'oğoy icmoğoynak' xeyirq'an baki!
Vəynak' me namak'a şamk'alo nə amdarxon
c'ək'p'i laxiyo tene, nəəl şinesa əyiten c'ək'əsiyo
- İsus Xrist'osen q'a beşi bitot'ay Bava bakala
Buxaçuğon, Xrist'osa p'uri ganuxun Bəyinbit'in
İçin c'ək'p'i ap'ost'ol P'avelene şame vəynak'.
Miya bakala xunçi-viçimoğoxunal bitot'uxun
vəynak' dirist'uğə bu.

³ Barta beşi bitot'ay Bava bakala Buxaçuğon
q'a beşi Q'onçux bakala İsus Xrist'osen vəxun
İçoğoy şaat'luğa kammaq'at'unbi, barta vəynak'
arxayinluğq'at'un eçeri.

⁴ Yax me dünyənə izi kiyel haq'i pislügi
kiyexun çark'est'eynak' İçu q'urban bi beşi
günaxxo os'k'i taşeriyone İsus Xrist'os. Metər

bi beşi bitot'ay Bava bakala Buxaçuğon İçu tapşurbit'une bex p'ap'esp'i Şot'in.

⁵ Alxışq'anbaki Şot'o həysəəl, meyin oşa həmişəl! Ammen!

Tək sa Műq Xavare bu

⁶ Za lap piyt'unıy vėtezbakoy ki, vən maninesa əfçi sa műq xavara görə vəx c'ək'p'i Buxaçuğoxun, Xrist'osi şaat'luğa vəxun nu kam-bit'uxun metər usum çonan taradon.

⁷ Ama avabakanan ki, sa Műq Xavare bu! Xrist'osi me Műq Xavara fırdı, eçeriyal vəx q'erəz cürə p'ap'esp'alt'oğoy fikir isə efi ük'e xal bast'une, q'erəz hik'k'al!

⁸ Q'arğışı q'onçuxq'an baki metəro! Lap çurensa me əşlə biq'alo yan baken, tene, lap göynuxun bitı angelq'an baki - bezi əyit p'urumal hamo bakale! Beşi vəx p'ap'esp'i t'e Műq Xavara təə, maninesa əfçi sa xavara izi muzel eçeri vəx p'ap'esp'alt'u bezi q'erəz uk'ala əyit tene bu!

⁹ Sa kərəm peyan, saal nexzu: efi q'abulbi t'e Műq Xavara fırdı, eçeri vəx q'erəz cürə p'ap'esp'alo q'arğışı q'onçuxq'an baki!

Buxaçuğon İçine P'avela c'ək'p'i laxe

¹⁰ İsə vən upanan: efi zənden zaynak' şı piyes şaat' ak'esun bəşe, Buxaçuğoy yoxsa amdarxoy? Vəx mandayin, uk'alnan amdarxoy! Ama avabakanan ki, amdarxoy piyes şaat' ak'esun çureşiyzuy, bezi s'i Xrist'osi nökər tene bakoy.

¹¹ Ay xunçi-viçimux, çurezsa ki, avabakanan: bezi vəx p'ap'esp'i me Műq Xavar insani jomoxun c'eri Xavar tene.

¹² Şot'o za nə amdarxon tene pe, nə şot'ay k'e baksuna za şinesa tene zombe. İsus Xrist'osen İçin qaypi bezi bəş laxi Xavare mo.

¹³ İbakinan bakon bezi bəşaxun hetər sa zıntış iudey baksuna. Xrist'osa Çark'est'al k'inək' q'abulbi Buxaçuğoy külfətəxun bakalt'oğ pul tadi işiğ tez tast'ay zu, tumexun əfçibsunez çuresay şot'oğoy bitova. *

¹⁴ Bez taymoğoy boş za p'ap'alo buteney. Beşi bavoğoxun mandi ədətəxo maq'an açi pi bezi elmoğoz laxsay zu. †

¹⁵ Ama Buxaçuğon, zu hələ bezi nanay tapane bakat'an za C'ək'pit'in, zaxun İzi saat'luğa kamtenebi, za İzi q'ulluğa çurk'alt'oğoxun bsey-nak'e c'ək'p'i şot'in,

¹⁶ İzi Gare Şu baksuna ak'est'iyal Şot'ay barada q'erəz azuk'xo p'ap'epsunane tapşurbi. T'e vədə taşi şuk'k'alaxun əyit tez xavar haq'i zu,

¹⁷ sal Yerusallima taşi zaxun bəş ap'ost'ol bakit'oğ tez ak'i. Hayzeri sa bul Araviinaz taşi, oşal qaybaki Damask'az hari.

¹⁸ Xib usen c'ovakit'uxun oşaz taşi zu Yerusallima, K'efa ‡ çalxseynak'ez taşey, taşiyal p'ə şamat' şot'ay k'oyaz mandi.

¹⁹ Mandi ap'ost'olxo isə sal atezk'i, saycə beşi Q'onçux İsusı viçi İak'ovaz ak'i.

²⁰ Buxaçuğoy bəşez nex: bezi həysə vəynak' şampi uk'alt'oğoy boş sa dənə əfçi əyit tene bu!

* **1:13 1:13** Ap'ost'. 8:3; 22:4-5; 26:9-11 † **1:14 1:14** Ap'ost'. 22:3

‡ **1:18 1:18** K'efa - Ap'ost'ol P'yot'ri s'iya arameyi muzin K'efat'un nexey.

21 Oşa Siriya q'a K'ilik'iya bölginəz taşi zu.

22 Za t'e vədə İudeyina hələ çaltet'unxsay, miya Xrist'osa Çark'est'al k'inək' q'abulbit'oğoy icmoğoxun bakalt'oğoy saycət'in za atenek'ey.

23 Sa şot'un ibaksay ki, bəşaxun içoğoy pul tadi işiğ nu tadalt'in, amdarxoy Xrist'osa bakala vəluğa tumexun əfçibsun çurəğalt'in, isə Şot'ay Mûq Xavarane car saksa!

24 Bitot'inal Buxaçuğ şükürt'unbsay bezi me badalbaksuna görə.

2

P'aveli Yerusalisa taşi t'iya bakala xunçi-viçimoğoy əşurxo taşala ap'ost'olxo aksun

¹ Saal bip'es's'e usen c'ovakit'uxun oşaz taşi zu Yerusalisa. Barnabaxunyan taşey, T'it'al ext'eyaniy yaxun. *

² Buxaçuğone za avabakest'i ki, t'iya tağalazu. Zuval taşi t'iya İsusı laxı yaq'en tağala xunçi-viçimoğoxun ən s'ilat'oğoy ak'i, arsi şot'oğoy nak' bitova exlətezbi: hetərez əyite, Mûq Xavara q'erəz azuk'xo p'ap'esp'at'an mani əyitmoğoy piz p'ap'espas. Pizu barta avabakaz bəyn bezi memaçığ q'a həysə şik'ala ap'e sa xeyir bune yoxsa təə.

³ Vənan, sal zaxun taşi T'it'a, şo grek' baksunen, tet'un pi ki, k'alu tene sünnətbaksa.

⁴ Me q'erəz azuk'xoxun bakalt'oğoy nu sünnətbaksun saycə içoğoy əfçidən İsusı laxı yaq'en tağala xunçi-viçimux k'inək' taşalt'oğoy piyele baysay. Əyit gırbseyinak't'un yaxun

* 2:1 2:1 Ap'ost'. 11:30; 15:2

arşi-hayst'ay şorox, axırı İsus Xrist'osen yax Moiseyen tadi k'anuni kiyexun çark'est'eney pi arxayin nəfəşyan haq'say yan. Mot'o beşi kiyexun haq'i eçeri yax p'urum k'anuni kiyel ət't'əc bsuney şot'oğoy fikir.

⁵ Ama tet'un baki yax fırıdes, sal beşi beynexun tene c'ovaki mo. Eçeri vəx p'ap'esp'ala me Mıq Xavari loxol serinaxun əxil bakala şeymux laxi şot'o ləkə bist'a teyan barti yan.

⁶ Sa bəğanan bezi t'evər içoğoy s'iya duği s'ilat'oğon k'ət'un bi. Düze, şot'oğoy hetər sa s'ie q'onçux baksun zaynak' hik'k'al tene, vənal avanan ki, Buxaçuğon bitot'ay loxol sa piine bəğsa. Ama p'urumal, me amdarxon içoğoy jomo əmbi tet'un pi ki, vi car sakala Mıq Xavarast'a me şey kame şot'o avuzbinbuq'on. †

⁷ At'unk'i ki, Buxaçuğon İçine tapşurbe za me əşlə, Mıq Xavara iudeyxo p'ap'epsuna P'yot'ra tapşurbi k'inək' zaal şot'o taşeri q'erəz azuk'xo p'ap'epsunane tapşurbe.

⁸ Mıq Xavara sünnətbakit'oğoy boş P'yot'ri kiin parcbalt'in, sünnətnubakit'oğoy boşal bezi kiine parcbasa.

⁹ Za me əşlə biq'seynak' İzi saat'luğa ak'est'i Buxaçuğon İçin c'ək'p'i laxsuna, mo za tadeşi sa pay baksuna bezi pi t'e amdarxon - İak'oven, K'efan ‡ saal İoanenal qay pit'un. İsusı laxi yaq'en tağalt'oğoy əşurxo taşt'uni yükə içoğoy ozane ext'i me amdarxon beşi biq'ala əşlin s'i sane pi hayzeri za q'a Barnaba kult'un

† 2:6 2:6 K'an. 10:17 ‡ 2:9 2:9 K'efa - Bəğa: Gal. 1:18

boxodi. Metərлуğenal əyitə sayanbi ki, içan iudeyxo, yanal q'erəz azuk'xoxun bakalt'oğə tasi p'ap'esp'alyan Mũq Xavara.

¹⁰ Sa şot'un pi ki, içoğoy boş bakala kəsib xunçi-viçimoğə kul biq'suna eyexun ma c'evk'en, zuval bezi kiyexun ayeğalt'u bsazu.

P'avelen K'efa izi nairəziluğa ak'est'un

¹¹ K'efa Ant'ioxiina eğat'an isə beşi əyitmux çəpe hari, zuval k'ə bune qay izi çoye pizu, şot'o görə ki, düz əş tene biq'say.

¹² Bəşaxun İsusı laxi yaq'en tağala xunçi-viçimoğoy boş q'erəz azuk'xoxun bakalt'oğoxun sa sulfin bel arşi şum uksuna pis tene bəğsay, ama İak'ovi bel gireğala xunçi-viçimoğoxun sa hemo Ant'ioxiina eğala k'inək' bureqi me sünnətbaksuni tərəf bakala xunçi-viçimoğoy q'iyexun şot'oğoxun qoş-qoş baki içü t'öox duğsa.

¹³ Mandi iudeyxoval qoş tet'un manst'ay, bitot'in içoğoy p'əçəlalığa ak'est'undi. T'etərt'un bi ki, Barnabal yaq'nuxunt'un c'evk'i şot'oğon.

¹⁴ Zu ak'at'an ki, şot'oğon Mũq Xavari k'ə baksuna eyexun c'evk'i düz nu bakala yaq'ent'un taysa, bitot'ay piin bəş K'efa metərez pi: «Hun iudey baksunen va iudey k'inək' ten taşt'a. Me q'erəz azuk'xoxun bakalt'oğə het'u görə vi ədətxon taysuna məjburbəsa ki?»

K'anuna əməlbalo təə, içust'a vəluğ bakalo Buxaçuğoy piyes düzgün ak'eğale

¹⁵ Düze, iudeyyan yan, buxaçuxsuz bakala q'erəz azuk'xoxun təə, iudeyxoxunyan törəyinşake.

¹⁶ Ama yan avayan ki, Buxaçuğoy piyes düzgün ak'eğalo Moiseyen tadi k'anuna əməlbalo təə, İsus Xrist'osi Çark'est'al baksuna vəbakalo bakale. Şot'o görəyan İsus Xrist'osa vəbaki Şot'o Çark'est'al k'inək' q'abulbi, me vəluğ bakale yax Buxaçuğoy bəş təmizə c'evk'alo, ene k'anuni boş şameşit'oğ ətəməlsun təə. Şot'o görə ki, şuk'k'al k'anuna əməlsunen Buxaçuğoy piyes düzgün ak'eğala tene. §

¹⁷ Şaat', p'oy yaynak' Buxaçuğoy piyes düzgün ak'esun Xrist'osa Çark'est'al k'inək' q'abulbsunast'anesa, mo şo upsune ki, yanal k'anuna görə günaxkəryan hesabbaksa? Metərə c'eysa ki, Xrist'osen günaxeynak' yaq'e qaye? Sal sa vədə!

¹⁸ Ene bezi şarpit'u qaydi biq'ozsa, mo k'ə baki ki? Metərlüğən k'anuna çaxçuxp'i baksunaz bezi ozane exst'a zu.

¹⁹ K'anunen içine zaynak' bisun eçeri, zuval bezi elmoğ ətə'ay kiyexun çark'est'i p'uriz ki, ene k'anuna təə, Buxaçuğ ğaç yəşəyınşaz. Xrist'osaxun sagala zuval t'əq'ezsi t'e xaçe loxol,

²⁰ həysəl zu təə, Xrist'ose bez boş yəşəyınşalo. Buxaçuğoy Ğara bakala vəluğ me elmoğ bezi bədəni boş efalo, za İzi çuresuna ak'est'iyone Şo, za çark'est'es bakseynak' İçu q'urban biyone!

21 P'oy Buxaçuğoy me saat'luğa hetərez t'öǝxbon zu? Buxaçuğoy piyes düzgün ak'esun k'anuna əməlbsunast'a bakiyniy, ene Xrist'os p'uri k'ə baley, mot'o eht'iyəc tene bakoy ki!

3

K'anuna samešit'oğ ǝməlbsuna görə təə, vǝst'a bakala vǝluğa görəne tadesa

¹ Ay haq'ılsuz galat'iyaluyox, k'ə baki vǝx? Pule laft'i? Axırı zu İsus Xrist'osen yaynak' bit'oğ, İçu q'urban bi xəçə loxol bisuni xavara eçeri vǝx p'ap'esp'at'an mot'ay k'ə baksuna efi piin ak'i k'inək'naniy.

² Vǝxun sa əyit xavar haq'oz: vǝx İvel Uruf het'u görəne tadeše? Moiseyen tadi k'anuna samešit'oğ ǝməlbsuna görə yoxsa efi ibaki Mǝq Xavara vǝbaki şot'o q'abulbsuna görə?

³ Yəni ke boyda haq'ılsuznan ki? Vǝx tadeşi İvel Urufen burqıt'u insani kiinnan bex p'ap'espun çuresa?

⁴ Yəni me efi bel hari əşurxoxun vǝynak' hik'k'al extenandi? Bakes batenekon!

⁵ Həgigiyal fikirnanbsa ki, Buxaçuğon İvel Ur-ufa tadi şuk'k'ali kiyexun nu ayeğala me əşurxo vǝx biq'esest'asa, mo Mǝq Xavara ibaki şot'o vǝbaksuna görə təə, k'anuni boş samešit'oğ ǝməlbsuna görəne baksa?

⁶ Avrahami barada samešit'oğ efi eyex badanan: "Avraham Buxaçuğ ǝnebaki, me

vêluğa görëne şo Buxaçuğoy piyes düzgün ak'eşi". *

⁷ İsə ananksa ki, içöğost'a vëluğ bakalt'oğot'un Avrahamaxun törəyinşakiyorox nex. †

⁸ Q'erəz azuk'xoxun bakalt'oğoy içöğost'a bakala vëluğa görə Buxaçuğoy piyes düzgün ak'esuna İvel Şamenal saturbëş avabakest'ene, hələ Avrahama İzi əyitə uk'at'ane Buxaçuğon süft'ə İz muzel eçeri me Müq Xavara: "Azuk'xoy bitot'in xeyir-bərəkətə vaxun haq'ale". ‡

⁹ Şot'o görəl, içöğost'a vëluğ bakalat'oğoy bitot'in Buxaçuğon İçu vëbaki Avrahama tadi xeyir-bərəkətəxun şot'oxun sagala içanal haq'it'un baksa.

¹⁰ Moiseyen tadi k'anuni boş şameşit'oğoy əməlbə Buxaçuğoy piyes düzgün ak'esun çureğalt'oğoy axır isə q'argışı q'onçux baksune, şot'o görə ki, metərə şam: "K'anuni girke boş şameşit'oğoy bitova nu əməlbəlo q'argışı q'onçux bakale". §

¹¹ Qay ayanksa ki, k'anuna əməlbsunen şuk'k'al Buxaçuğoy piyes düzgün ak'eğala tene. İvel Şame boş bakala me əyitmoğoy bəğen: "İçust'a bakala vëluğen yəşəyinşest'ale düzgün yaq'en tağalt'u". *

¹² K'anuni boş isə vëluği barada əyit tene bu, t'iya metərə şam: "Saycə k'anuna şameşit'oğoy bitova əməlbəlt'in yəşəyinş q'azayinşi bakale". †

* **3:6 3:6** Burq. 15:6; Rim. 4:3; İak'. 2:23 † **3:7 3:7** Rim. 4:16

‡ **3:8 3:8** Burq. 12:3 § **3:10 3:10** K'an. 27:26 * **3:11 3:11** Hab. 2:4 † **3:12 3:12** Lev. 18:5

¹³ Ama Xrist'osen, yan q'arğışı q'onçux ma baken pi, Moiseyi k'anuna göre yax koft'ala q'arğışa İzi loxol ext'i İçe q'arğışı q'onçux baki. Axırı me barada same: "İzi meyd xodaxun suruk'o q'arğışı q'onçux bakiyone". ‡

¹⁴ Morox bito şot'o görəne baki ki, q'erəz azuk'xoxun bakalt'oğonal İsus Xrist'osa Çark'est'al k'inək' q'abulbsunen Avrahama tadeşi t'e xeyir-bərəkətəxun haq'es bakat'un, yast'a bakala vəluğa görə əyit tadeşi t'e İvel Urufaxun yanal haq'ayan.

K'anun Buxaçuğon tadi əyitə badalbseynak' tene tadeşe

¹⁵ Ay xunçi-viçimux, vəxun həysə beşi bitot'ay avabakala sa şey xavar haq'oz: əgər sa amdaren k'ənesa vəsiyəbenesa, izi vəsiyətnaminəl hetər lazıme təst'igbest'enesa, şinesa şot'o badalbes nəəl sameşit'oğoy loxol k'ənesa avuzbes banekon? Təə!

¹⁶ Buxaçuğon Avrahama q'a şot'oxun törəyinşakit'u əyit tadat'an İzi jomoxun c'evk'iyoroxal haketər. Vən fikir tananst'a ki, İvel Same boş bakala əyitəl "törəyinşakit'oğ" təə, "törəyinşakit'une"? Moval şo upsune ki, Buxaçuğon Avrahamaxun törəyinşakit'oğoy bitova təə, ama sunt'une nex, yəni Xrist'osa. §

¹⁷ Bezi upsun şone ki, Buxaçuğon irəzilüğğaçeğat'an tadi əyiti loxolxun bip'baç otuz usen c'ovakit'uxun oşa tadeşi k'anunen nə t'e

‡ 3:13 3:13 K'an. 21:23; 2 K'or. 5:21 § 3:16 3:16 Burq. 12:7; 13:14-15

ğaçeşi irəzilüğa badalbes, nəəl tadi əyit ene c'ovateneksa pes tene bakon. *

18 Axırı Buxaçuğon əyit tadi "vi bakale" pit'u k'anuna əməlbsunen haq'alyansa, mo ene əyit tast'una görə tene baki ki?! Buxaçuğon Avra-hama "vi bakale" pi tadit'oğoy bitova pay k'inək'e tade. †

19 Şaat', p'oy oşa k'anun het'uvay lazım? Amdarxoy günaxkər baksuna ak'est'eynak'e tadeşe şo, izi ömürəl Buxaçuğon əyit tadat'an İzi s'iya duği t'e "Törəyinşakiyo" eğamine bake. Buxaçuğon k'anuna angelxoy kiine yaq'abey, eçeriyal yax şot'o p'ap'esp'iyone bake.

20 Ama əşlə tək biq'at'an şunesa eht'iyəcəl tene bu. Hetər ki Buxaçux İç tək Buxaçuxe, əyit tadat'anal tək İçə bake. ‡

21 İsə ef zənden, Buxaçuğon əyit tadat'an pit'oğon q'a İzi k'anuni boş şameşit'oğon sunaxun biteneq'sa? Sal sa vədə! Ene amdarxo tadeşi k'anun yəşəyiş tades bakala k'anun bakiyniy, Buxaçuğoy piyes düzgün ak'eseynak' t'iya şameşit'oğon əməlbsun bəsebakoy ki!

22 Ama İvel Şamen nexə ki, günaxen hər şeyə ext'ene izi kiyel, şot'o görəl əyit tadeşit'oğon haq'es baksuni sa yöne bu - İsus Xrist'osi Çark'est'al baksuna vëbaksun, saycə Şot'ay Çark'est'al baksuna q'abulbalt'u tadeğale t'e əyit tadeşiyorox.

23 Yan me vëluğa haq'amin, me vëluği k'ə baksuna avabakamin k'anunene yax izi kiin oq'a

* 3:17 3:17 C'eys. 12:40 † 3:18 3:18 Rim. 4:14 ‡ 3:20 3:20 K'an. 6:4; Rim. 3:30

badı beşi q'aroola zapiyo.

²⁴ Xrist'os me dünyəne eğamin beşi best'a çurpi yax zombiyone bake şo, zombene ki, Xrist'os eğat'an Şot'o vëbaki Buxaçuğoy piyes düzgün ak'eşes baken.

²⁵ Ama həysə, me vëluğa ene haq'i sa vədinə, k'anuni beş best'a çurpi zombsuna eht'iyəc tene bu.

İsus Xrist'osa vëbaki Şot'o q'abulbalt'oğoy bito sane

²⁶ Mone, İsus Xrist'osa vëbaksuna görə Buxaçuğoy əyluxnan baki vən bito.

²⁷ Axırı Xrist'osa Çark'est'al k'inək' q'abulbi k'unuk'bakat'an vən Şot'o bəc'üresi, Şot'ollarik' bakinan xene boşt'an c'eri. §

²⁸ Şot'o görəl mo iudeye, mo iudey tene, mo k'ule, mo k'ul tene, mo işq'are, mo çuuxe - metər əyit tene bu ene. İsus Xrist'osa vëbaki Şot'o q'abulbalt'oğoy bito sane!

²⁹ P'oy ene bito Xrist'osinansa - mo şo up-sune ki, Buxaçuğon Avrahamaxun törəyinşakiyo uk'at'an vëxe nexey, şot'o əyit tadiyoroxal vëxe kofst'a. *

4

Buxaçuğ "Bava" pi k'alpes bakaloroxyan yan, k'ul təə

¹ İsə bəğanan k'əz nex: hesabbanan ki, sa əyele bu, izi bavanal vəsiyəbi hər şeyə

§ 3:27 3:27 Rim. 13:14; Ef. 4:24; K'olos. 3:9-10 * 3:29 3:29 Rim. 4:13

şot'aynak'e efe. Ama k'əq'an baki? Heq'ədər ki şo hələ əyele, şot'ay q'a sa k'ule fərg tene bu.

² Şo kalabakamin, iz bavan pi vədə hari p'ap'amin şot'o bəgi kalabaloroxe bu, izi bavan şot'o şi loxol şampest'enesa, şot'oğoy əyitene tağala baksa t'e əyel.

³ Yanal haketər: beşi sa əyel k'inək' bakala vədəmuxə bake, me dünyənen iz s'iya "q'aydoox" laxi t'e ams'i şeymoğoy kiyelyan mandey yan t'e vədə.

⁴ Ama vaxt' hari p'anep'i, Buxaçuğonal İzi Ğarane yaq'abi. İnsani bala k'inək'e hari Şo me dünyəne, Moiseyen tadi k'anuni kiyel mandit'oğoxuney Şoval,

⁵ hariyal k'anuni kiin oq'a bakalt'oğə koft'ala cazina İçin zapi yax bitova t'e k'anuni kiyexun çark'esedi ki, Buxaçuğon "Bezi əyluxe" pi çalxalt'oğoxun baken.

⁶ İsə mone, Buxaçuğoy əyluxyan baki yan, şot'o görəne İzi Ğare İvel Urufaxun beşi ük'e laxi Şot'in. Me Urufene yax Buxaçuğə "Abba, * ay bezi Bava" pi k'alpest'a.

⁷ Metər pi k'alk'aloval k'ul təə, k'ojin ğare. Buxaçuğone bi mot'o vaynak', İzi əyit tadit'oğə haq'es bakala ext'iyərə tadi va Şot'in. †

K'ə baki vəx, ay galat'iyaluyox?

⁸ Düze, Buxaçuğə nu çalxala vədəmuxə buy efi, t'e vədə əfçi buxaçuxxoy, sal "buxaçux" pi

* **4:6 4:6 Abba** - Me əyit arameyi muzin "bava" upsune. † **4:7 4:4-7** Rim. 8:15-17

muzel eçes nu bakalt'oğoy kiyel mandenaniy vën.

⁹ Ama isə ki Şot'o çalnanxsa, hələ bito t'öğx, Buxaçuğon İçinal vëx çalexsa. Hetərnən qaybaki me dünyənen iz s'iya "q'aydoox" laxi t'e ams'i, yax hik'k'al tades nu bakala şeymoğoy kiyel mandi şot'oğoy ət't'əc bakes baksa?

¹⁰ Mo me gine, mo me xəşə başı, mo useni me vədəne hari, mo me usenane kofst'a - bitova axsibay pi c'ovakesnanst'a! Həgigiyal fikirnanbsa ki, metər bsunen Buxaçuğoy piyes şaat' ak'eğələn?

¹¹ Hik'k'al extenandi vën bezi pit'oğoxun, q'izbsa ams'ina taşı bakane bezi vëynak' biyorox bito.

¹² Ay xunçi-viçimux, zallarik' baksunaxun zapmayekinən, xoyinşezbsa, hetər ki zu vëllarik' baksunaxun tez zap'esa.

Za vëxun sal sa vədə pislug laft'i tene.

¹³ Efi eyexe bəkon: samci kərəm ef t'öğöl eğat'an azarəyınşezbaki piz vëx Mıq Xavara p'ap'esp'es baki zu.

¹⁴ Bezi azara görə çətinəy vëynak' t'e vədə, ama p'urumal za İsa bist'unaxun tenən q'ibi vën, zaxun əxil-əxil tenən tarapi. Buxaçuğon yaq'abi sa angel k'inək'nan ak'i za, unk'on İsus Xrist'os İçe harey ef t'öğöl - t'etərnən za q'abulbi!

¹⁵ Maya p'oy t'e müqlug həysə? Axırı efi pulmoğonən c'evk'i tadoy za lazım bakiyniy, mot'oxun şüpələyınşaltezbaksa.

¹⁶ K'ə baki vëx? Düzəz nexə pi efi düşmənez baki zu?

17 Sa şoz ava ki, me zaxun oşa efi t'öğöl hari amdarxoy çureğalo vëx zaxun ëxilbsune, q'erëz hik'k'al. Şot'o görët'un efi bip' hërrëmine fırıpi içoğoy kiyexun ayeğalt'u bsa, metër bi vëx içoğoy tərëf zapit'uxun oşa vën içoğoy hërrëmine fırık'alnan, k'ə uk'alt'un şot'oval balnan.

18 Zu tez nex ki, amdarxoy bel fırıpi şot'oğoy xətirə haq'sun pis şeye. Sa şone ki, mot'o şaat' s'iyen, hamal həmişə bavax, ene saycə zu efi t'öğöl bakat'an təə.

19 Bezi baloox, q'aç'ez zap'e zu p'urum, vën Xrist'os k'inək' baki me dünyəne eğaminal me q'aç' zaxune.

20 Həysə t'etər ef t'öğöl baksunez çuresa ki, arşi vëxun muç'a-muç'a exlətezboy. Metër ëxiləxun bateneksa, sal avatez me bezi ibakit'oğoxun oşa həysə vëxun mani muzin əyitk'az, hetər uk'az ki, suna q'amışakayan.

Yan k'ulaxun təə, şuk'k'alaxun asulu nu bakalt'uxun baki əyluxyan

21 Ay Moiseyen tadi k'anuni kiyel ət't'əc baksun çureğalorox, sal bənənğsa k'anunen k'ə nex?

22 Axırı şame ki, Avrahami p'ə gare bake - soğ ozi çuğoy baç'anexun hari k'ulaxun, t'e soğ oisə şuk'k'alaxun asulu nu bakala k'ojin xanımaxun.‡

23 Avrahami izi çuğoy k'ulaxun baki əyel bito əyloğollarik' sa əyeley, şuk'k'alaxun asulu nu bakalt'ay əyel isə Buxaçuğon əyit tadat'an izi s'iya duği əyeley.

‡ 4:22 4:22 Burq. 16:15; 21:2-3

24 Mo k'ə upsune, avanan? Me p'ə çuux Buxaçuğoy ğaçeşi p'ə irəziluğ k'inək'e. Acar - mo Sinay buruğoy bel ğaçeşi irəziluğ, izi eçala əyluxal içullarik' k'ult'un, q'erəz hik'k'al.

25 Araviina bakala Sinay burux k'inək'e Acar, həysət'in Yerusalam k'inək'e, izi əyloğoy bito k'ul bakala Yerusalam.

26 Göynul bakala Yerusalam isə şuk'k'alaxun asulu tene, beşi bitot'ay nanal şone.

27 Axırı İvel Şame boş bakala əyitmuxal me baradane:

Müqbaka, ay əyel nu eçeriyo, ay ərəmik' bakalo! Məğpa müqexun, ay q'aç' nu zapiyo, barta vi ük'q'an qayeşi!

Şot'o görə ki, izi best'a işq'ar nu bakalt'ay əylux işq'ara bakalt'ay əyloğoxun gele bakale! Ş

28 Ay xunçi-viçimux, vənal İsaak' k'inək'nan, Buxaçuğoy tadi əyitə görə baki əyluxnan.

29 Şot'ay bel hariyoroşal isə efi bele eysa: bito əyloğollarik' bakala sa əyel İvel Urufi əyiten bakalt'ay baç'anexune baft'e. *

30 Ama bəğanən İvel Şamen me barada k'ə nex: "Me nökerəl, izi eçeri ğaral şəp'ey c'eri taşeq'at'un, yan nu baki't'uxun oşa kot'oxun beşi var-dövlətə cöybseynak' tene eçere izi ğara me şuk'k'alaxun asulu nu bakalt'in". †

31 Şot'o görəl, efi ük'ə buz k'inək' efanən, ay xunçi-viçimux, yan k'ulaxun təə, şuk'k'alaxun asulu nu bakalt'uxun baki əyluxyan.

Ş 4:27 4:27 İsa. 54:1 * 4:29 4:29 Burq. 21:9 † 4:30 4:30 Burq. 21:10,12

5

Hik'k'alaxun asulu ma baken pine çark'est'e yax Xrist'osen

¹ Mone, hik'k'alaxun asulu ma baken pine çark'est'e yax Xrist'osen, şot'o görəl ost'aar çurpanan, feret'baki Moiseyen tadi k'anuni kiyel ət't'əc ma bakanan p'urum.

² İsə ibakanan me P'avelen vəx k'ə nex: "sünnətbakinanbuq'on" uk'alt'oğoy jomon taşi vəx sünnətbəst'aynan Xrist'osaxun vəynak' sa xeyir tene bu.

³ Saal nexzu: "sünnətbakalanu" əyitə əməlenbsasa, k'anuna şameşit'oğoy bitova əməlbalanu.

⁴ K'anuna şameşit'oğə əməlbə Buxaçuğoy piyes düzgün ak'eğoz nexnansa, Xrist'osaxun ene əxilnan upsune, Buxaçuğon yax pay k'inək' tadi t'e şaat'luğaxunal vəx hik'k'al koftenest'a.

⁵ Axiri Xrist'osa bakala vəluğen, yast'a bakala Urufene yax "Buxaçuğoy piyes düzgün ak'eğalyan" əyitə pest'a, mot'o görə giyan bəq'əle yan.

⁶ İsus Xrist'osa q'abulbenusa, q'erəz hik'k'ala eht'iyəc butene, sünnətbakenu, sünnətbakitenu - morox hik'k'al tene. Hər şeyə həlbəlo vəluğə, manu ki, yast'a bakala çuresunene çoyel c'eysa.

⁷ Axiri şaat' burqenaniy, heq'ədər ap'nan şipi vən efi tağala yaq'a, şine yaq'nuxun c'evk'i vəx? Şine serinaxun qəşp'i?

⁸ Vəx İzit'oğoxun bakanan pi c'ək'p'iyə tene mo, Şot'in tene c'evk'on vəx belxun!

9 Ama bəğanan sak'ıt'im əyinen hetərə dirist' boq'oya ayevek! *

10 Zu p'urumal Q'onçuğoy ətəyexun biq'i vəxun bez umuda botezast'a: vəzu ki, bezi piyorox efi ümüğü sırgane. Efi haq'ıla başqsun çureğalt'in isə izi cazina zap'k'ale, lap şu bakale bakeq'an!

11 Ay xunçi-viçimux, atenanksa ki, za hələl pul tadi işğ tet'un tast'a? Zu sünnətbakınan buq'on pi karoozbiyzuy metər banekoy? T'e vədə Xrist'osi xaçe loxol bisuna içoğoy kiyel bayrağ bot'unıy?

12 Ke vəx belxun c'evk'alt'oğ isə ene bezi əyit tene bu, ke boyda sünnətbaksun çurt'unsasa, çurpi k'ə balt'un?! Bot'i bosereq'at'un içoğost'a k'ə bune bitova!

13 Düze, k'anunaxun asulu nu bakseynak'nan c'ək'eşe vən, ay xunçi-viçimux, ama bəğanan t'etər maq'an baki ki, isəəl efi günaxkər bədönen çureğalt'oğ bi şot'ay kiyel ət't'əc bakanan. Mot'oxunsa suna çurekinan, sunay q'ulluğa çurpanan.

14 Axırı k'anunen upsun çureğaloval bito hame sa buyruğı boşə: "Vi lışat'u hun va çureğala k'inək' çureki". †

15 Ama suna s'es'epi ukaynan, axırda t'etər bakale ki, əfçibaki tağalnan!

Buxaçuğoy Urufen vəx taşala yaq'en takinan

16 Mone, nexzu vəx: Buxaçuğoy Urufen vəx taşala yaq'en takinan, t'e vədə efi günaxkər

* 5:9 5:9 1 K'or. 5:6 † 5:14 5:14 Lev. 19:18

bədənen çureğalt'oğo bi şot'ay kiyel ət't'əcal tenan bakon.

¹⁷ Günaxkər bədəni əyiten q'a Urufi əyiten biteneq'sa, Uruf bakala galal günaxkər bədəni əyit tene c'ovaksa. Me p'öğö həmişə sunaxun düşmənt'un bake, mone vəx efi çureğala əşurxo biq'est'a nu bark'alo. ‡

¹⁸ Ama vəx yaq' ak'est'alo Urufesa, mo şo upsune ki, vən Moiseyen tadi k'anuni kiyel ət't'əc tenan.

¹⁹ Bitot'in avayan günaxkər bədəni jomon taşi şot'ay çureğalt'oğo bsunen k'ə eşt'a: əxlagsuzluğ, murdarluğ, pozğunluğ,

²⁰ binik' buxaçuxxo bul k'os'psun, falçiluğ bsun, sunay tura zapsun, davabsun, t'e sunt'ay şaat'a nu çuresun, əcuğ, saycə vi xeyirə şəp'esun, əş galst'un, vi-bez c'ək'psun,

²¹ paxılluğbsun, ũği bist'un q'a kalanut mərəkəyxo arst'un. Mat'u sunt'u uk'az? Vəx saal nexzu: me əşurxo biq'alt'oğoy saycət'u Buxaçuğoy Padçağluğaxun pay tene koft'al.

²² Urufen yaynak' eçalo isə moroxe: suna çuresun, müqluğ, serluğ, çətinluğa portpsun, şaat'luğ, xeyirxaxluğ, şuk'k'ala qı yaq'a nu ef-sun,

²³ yaq'axtaysun, nəfisə bot'es baksun. Metər əşurxoy bəşinəmə bost'eynak' k'anun tene bu.

²⁴ İsus Xrist'osi s'i içoğoy loxol bakalt'oğon içoğoy günaxkər bədənəl, t'e bədənen çureğalt'oğo q'a içoğə best'alt'oğoval bitova xaçə loxol t'əq't'i tumexun əfçit'unbi.

‡ 5:17 5:17 Rim. 7:15-23

²⁵ Mone, isə ki Urufe yax yəşəyinşest'alo, ekinan beşi biq'ala əşurxoval şot'ay çureğala əşurxoq'an baki.

²⁶ Bitot'uxun üst'ün bakalazu pi t'iyəmint'ay biin nu ext'ala əşur nu biq'alayan, suna paxılluğ nu balayan.

6

Sunay t'arnu p'ap'anan

¹ Ay xunçi-viçimux, şisa əşp'est'i günax çoyel c'erenesa, t'e amdara qaydi düz yaq'a eşt'eynak' şot'o kul boxodalanın, axırı vən İvel Urufaxun haq'iyoroxnan. Ama mot'o t'e amdari əşp'est'i günaxa izi çoyel duğsun təə, şot'oxun cüğü əyitpsun banan. Vəxal bəğanın, t'etər maq'an baki ki, "köməyboz" pi axırda efıyal ük'exun günax əşp'est'unq'an c'ovaki.

² Çətinluğa baft'it'u kul boxodanan, metərluğın Xrist'osi k'anuna əməlbı bakalın vən.

³ Əgər şinesa, iç hik'k'al tene, ama içü bitot'uxun üst'üne hesabbsasa - metərt'in için içune feret'st'a, q'erəz hik'k'al.

⁴ Barta hərt'in izi biq'ala əşurxoy loxol q'ert'ay piinq'an bəği, izi kiyexun ayəğalt'oğ ək'iyal mıqbakeq'an. T'e vədə "mo zaxun oq'ane, mo zaxun üst'üne" exlətxoval tene bakal.

⁵ Axırı bitot'ay içü görə zap'k'ala yük bune.

⁶ Barta Buxaçuğoy əyitə ibakalt'in, içü t'e əyitə p'ap'esp'alt'uxun izi saat'luğa maq'an kambi.

⁷ Bëğan, vën vëx feret'madanan: Buxaçuğ k'əşin bel fırıdalo baki tene, bakes baaltenekon! K'ə bit'alnu, şot'oval exp'alnu!

⁸ İzi günaxkər bədəni jomon taşi şot'ay çureğalt'oğ bit'alt'ay exp'alo bisun, Urufen içü ak'est'i yaq'en taşi Şot'ay çureğalt'oğ bit'alt'ay exp'alo isə həmişəluğ yəşəyinq bakale.

⁹ Şot'o görəl, ekinan saat'luğ bsunaxun kul ma haq'en ki, izi vədə eğat'an beşi bit'it'oğ exp'es baken.

¹⁰ Ekinan, hələ ki vaxt' buyax, bitot'u saat'luğben. Mot'o ən geleyal İsus Xrist'osa bakala vəluğen sagala girbi külfətəxun bakala xunçi-viçimoğoynak' balayan.

P'avelen izi axırnci əyitə pi namak'a çark'est'un

¹¹ Ananksa, meyin t'ağay kakala-kakalane şam? Ene zu bezi kiinez şame, şot'o görəne ketər.

¹² Amdarxoy xoşel eyseynak' içöğ çoyexun saat' ak'est'oloroxe vëx "sünnətbakinanbuq'on" uk'olorox. Xaçe loxol p'uri Xrist'osen beşi günaxxo os'k'i taşt'uni barada amdarxoy boş əyitp'i mot'o karoozbsuna görə içöğ maq'at'un laft'i pit'un bsa mot'oğ bitova.

¹³ Mot'oğon içan, sünnətbaki baalkayt'un, Moiseyen tadi k'anuna tet'un əməlbsa. Efi sünnətbaksunal, oşa forsp'esq'at'unbaki pit'un çuresa.

¹⁴ Zu isə hik'k'alaxun forsp'sun çurtezsa - beşi Q'onçux bakala İsus Xrist'osi xaçe loxol bisunen beşi günaxxo os'k'i taşt'un iç za bəse! Mot'oxun

oşa nə me dünyəne bakaloroxe za lazım, nə zu me dünyənə, p'uri k'inək'yan yan sunaynak'.

¹⁵ Sünnətbakenu, sünnətbakitenü - morox hik'k'al tene. Əsəso şone ki, Buxaçuğon təzədən yaratmışı sa amdar k'inək' bakavax.

¹⁶ Barta me q'aydinen tağalt'oğoy boş serluğq'an baki, barta Buxaçuğon şot'oğoxun İzi ük'bok'ospsuna kammaq'anbi. İsrailaxun törəyinşakiyorox, Buxaçuğoy c'ək'p'i azuk' şoroxe!

¹⁷ Meyin oşal ene şuk'k'alən bezi p'iya məyinbimaq'an, bezi bədəni loxol bakala irizxon için ak'esest'a bezi İsusə gəç baksuna.

¹⁸ Barta beşi Q'onçux bakala İsus Xrist'osi şaat'luğ vəynak' nəfəsq'an baki, ay xunçi-viçimux! Ammen!

Udi Bible
Udi Scripture translation

copyright © 2020 Translation Services International Ltd. and Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Udi)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-07-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files dated 9 Jul 2025

174556f0-71b4-5f1c-b512-2117b07ebbf0